

Значення грошей для людини в XXI столітті

Актуальність теми дослідження. Полягає у тому, що гроші є важливим чинником функціонування суспільного виробництва. Гроші створюють людині проблеми за їх відсутності і ще більш, коли їх вдосталь або надмір. Лише на перший погляд здається, що люди керують грошима, насправді, вони керують людьми. Гроші диктують свою політику, нав'язують особливий світогляд, філософію. Як об'єкт пізнання вони належать до сфери знань економічної науки.

Мета дослідження. З'ясувати значення грошей для людини в XXI столітті.

Завдання дослідження 1. Визначити філософську сутність грошей. 2. Дослідити філософський зміст ставлення особистості до грошей. 3. Визначити наслідки впливу грошей на світоглядно-духовний світ людини.

Об'єктом дослідження, виступають гроші як соціокультурний феномен.

Предмет дослідження. Особливості філософії грошей для людини.

Аналіз останніх дослідників та публіцистів. У контексті зазначеної проблеми дослідження грошей є багатоаспектним: ставлення до грошей на різних вікових етапах (Г. Авер'янов, С. Абрамов, О. Козлова, Р. Саттон, М. Семенов, Б. Стейсі, А. Стросс), ставлення до грошей як компонента економічної свідомості (О. Дейнека), дослідження філософської природи і соціальної природи грошей (Аристотель, Г. Гегель, К. Маркс, Г. Зімель, Е. Фромм). Висновки всіх дослідників зводяться до твердження, що гроші суттєво впливають на сучасну соціокультурну реальність й особистість людини і багато в чому формують їх. Філософія грошей, пишуть Т. Смовженко та З. Скринник, передбачає філософський аналіз системного впливу логіки грошей, грошових відносин на світоглядно-духовний світ людини і суспільства. Цілісна картина грошей може бути створена на основі їх аналізу не тільки як засобів обігу, але і як мети. В якості засобів обігу гроші сприяли розвитку торгівлі, прискоренню і розширенню руху товарів і послуг, формуванню державних і міждержавних господарських зв'язків. Як мета гроші мали величезний вплив на розвиток людини, її цілеспрямовуючої діяльності, ставлення до праці [4, с. 228]. Особливого значення, стверджує Л. Тутов, гроші набувають у корумпованому суспільстві, в якому відсутнє природне право людини на свободу, творчість і гідне існування. У такому суспільстві цінність людини визначається як її купівельна здатність (людина може стільки, скільки вона здатна купити). Таке суспільство постає перед людиною як товар, адже у ньому все може бути купленим (закон, мораль, громадська думка, справедливість і навіть життя) [3, с. 94]. Зрозуміло, що людина не спроможна продати закон, честь, батьківщину, мораль, але спроможна продати себе. Вона може торгувати тільки собою, своїм почуттями, вірою, сумлінням за умови, що все це набуло для неї ознак товару, втратило своє первинне, істинне значення. Тобто людина може продати не лише свою працю, свої послуги, а й свою духовність, втілити її в товар. На рівні духу людина не продає, але продається, тобто стає товаром. Гроші, безперечно, є цінністю. Однак, стверджує М. Шкребець, вести мову про реальну їх вартість можна було лише тоді, коли вони існували у формі благородних металів (золота, срібла), так званих повноцінних грошей. Перехід до інших форм грошей (монети, банкноти), які мають лише номінальну вартість, перетворив їх на знак, символ, носія інформації. У світі речей важко знайти щось символічніше, ніж гроші, а з виникненням так званих «електронних грошей», удосконаленням різних форм бухгалтерії, гроші втратили будь-яку конкретність, перетворились на чисту умовність [1, с. 134]. Щоби отримати гроші, потрібно їх прихід запланувати. Планування – це заздалегідь визначений порядок і послідовність важливих життєвих подій та справ, точно розрахованих і розподілених у часі. Хто не планує перемогу, той планує поразку. Коли життя людини організоване і сплановане, вона швидше досягає якісних результатів, вона до найменших деталей заздалегідь планує свій шлях досягнення мети. Кількість грошей залежить від рівня організації, планування і порядку в її житті. А

крах приходить тоді, коли людина допускає безлад і хаос. Планування допомагає бути ефективнішим і продуктивнішим, воно вчить правильно використовувати такий важливий ресурс, як час. Тільки навчившись планувати, людина зможе досягти максимальних результатів у житті. Плануючи своє життя, вона, фактично, планує його результати. Якщо вона не сама керує своїм життям, ним керуватимуть інші. На початковому етапі у плануванні цілей особистого життя кожній людині потрібно бути собою. Весь світ прагнучиме зробити з людини те, що він хоче, але люди мети чинять опір цьому і роблять відповідно до свого бачення. Відомі вислови, що убогість не будуватиме планів і кораблю, який не знає куди плисти, не допоможе ніякий вітер, –помагають людині в побудові планів для досягнення заповітної мети і мрії. Будь-яка мета, досягнута дуже швидко або дуже легко, не є великим досягненням. Для успіху потрібен довгий час. Цілі повинні бути великими і значущими. Якщо людина не готова дати собі раду з великими грішми, то самі ж гроші погублять її. Тому важливо перед плануванням розуміти, що гроші – це інструмент для досягнення мети. Ми часто не даємо можливості грошам прийти в наше життя. Як правило, ми бачимо тільки в житті інших людей, через що самі страждаємо. Чужі гроші щастя не принесуть, і взагалі вони не завжди приносять щастя. Бути щасливим і мати гроші – це не те саме. Наприклад, у вченні Сковороди щастя людини не приходить із задоволенням потреб (адже саме так розуміє щастя як західне суспільство споживання, так і суспільство, що будувало до недавнього часу соціалізм). У Сковороди розуміння щастя має глибше коріння. Суть щастя він пов'язує зі способом життя самої людини. Найповніше вона розкривається через вислів Сократа: «Інший живе для того, щоб їсти, а я їм, щоб жити», – яким Сковорода розпочинає свій трактат під назвою «Ікона Алквіадська». Своім розумінням щастя Сковорода, як би захищає людську «природу» від примітивного зведення до споживання і самокорисливості. Він сам вибрав такий спосіб життя, який, за його словами, допомагав йому «не жити краще», а «бути краще». Полюби життя, і воно відкриє джерело сили для багатства спочатку духовного, а потім і матеріального. Тому йти шляхом самовдосконалення і розвитку – найважливіше для людини і на цьому шляху ви обов'язково знайдете гроші.

Висновок. Особливої актуальності для людини набуває проблема раціонального ставлення до грошей та ефективного оперування ними. В умовах нестабільного суспільства в грошовій культурі складається морально-суперечливе ставлення до грошей. Індикаторами морального конфлікту виступають суперечності, зокрема, невідповідність між уявленнями про гроші, що існують у суспільній свідомості, і цінністю грошей для особистості, між значущістю грошей та можливістю їх досягти.

Список використаної літератури

1. *Абрамова С. Б. Соціологический подход к исследованию денег: основания и перспективы / С. Б. Абрамова // Известия Уральского государственного университета. – 2009. – № 4(70). – С. 133-141.* 2. *Біблія, Втор. 8, 18, 3.*
2. *Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Рефлексія феномену грошей / Тетяна Вікторівна Гончарук, Михайлина Леонівна Шумка // Матеріали Міжнародних філософсько-економічних читань 20-21 травня 2009 року, Львів. – С. 89-944.*
3. *Філософія грошей в епоху фінансової цивілізації : монографія / кол. авторів ; за ред. Т. С. Смовженко, З. Е. Скринник. – К. : УБС НБУ, 2010. – 463 с.*
4. *Шумка М., Жук А. Суть та значимість грошей у працях М. І. Туган-Барановського / Михайлина Шумка, Алла Жук // Всеукраїнський науковий журнал «Мандрівець», спецвипуск, 2008 – С. 73-75.*
5. *Гончарук – Чолач Т., Джугла Н. Особливості української ментальності як основа національної самоідентифікації. / Т. Гончарук – Чолач, Н. Джугла / [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv*